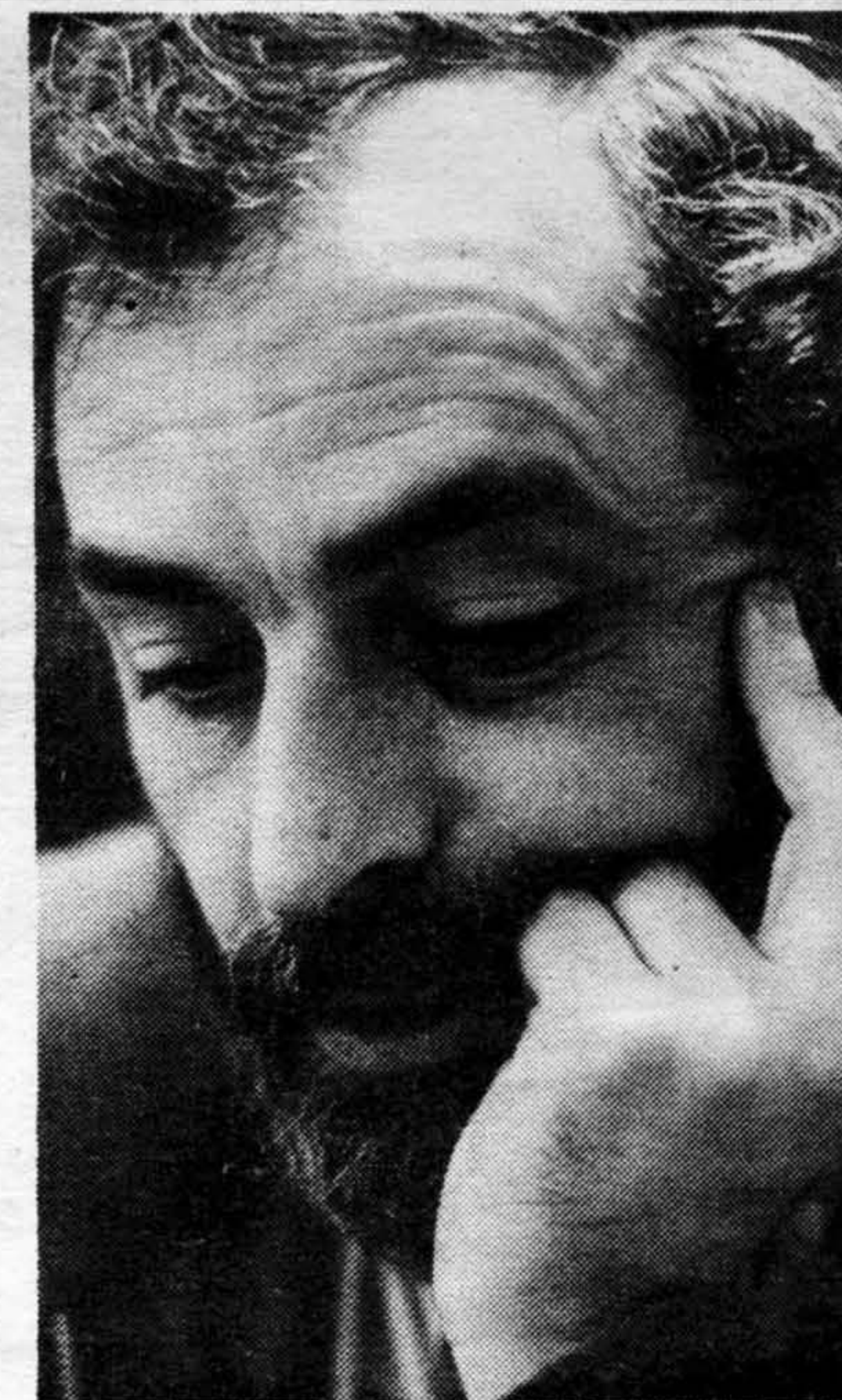
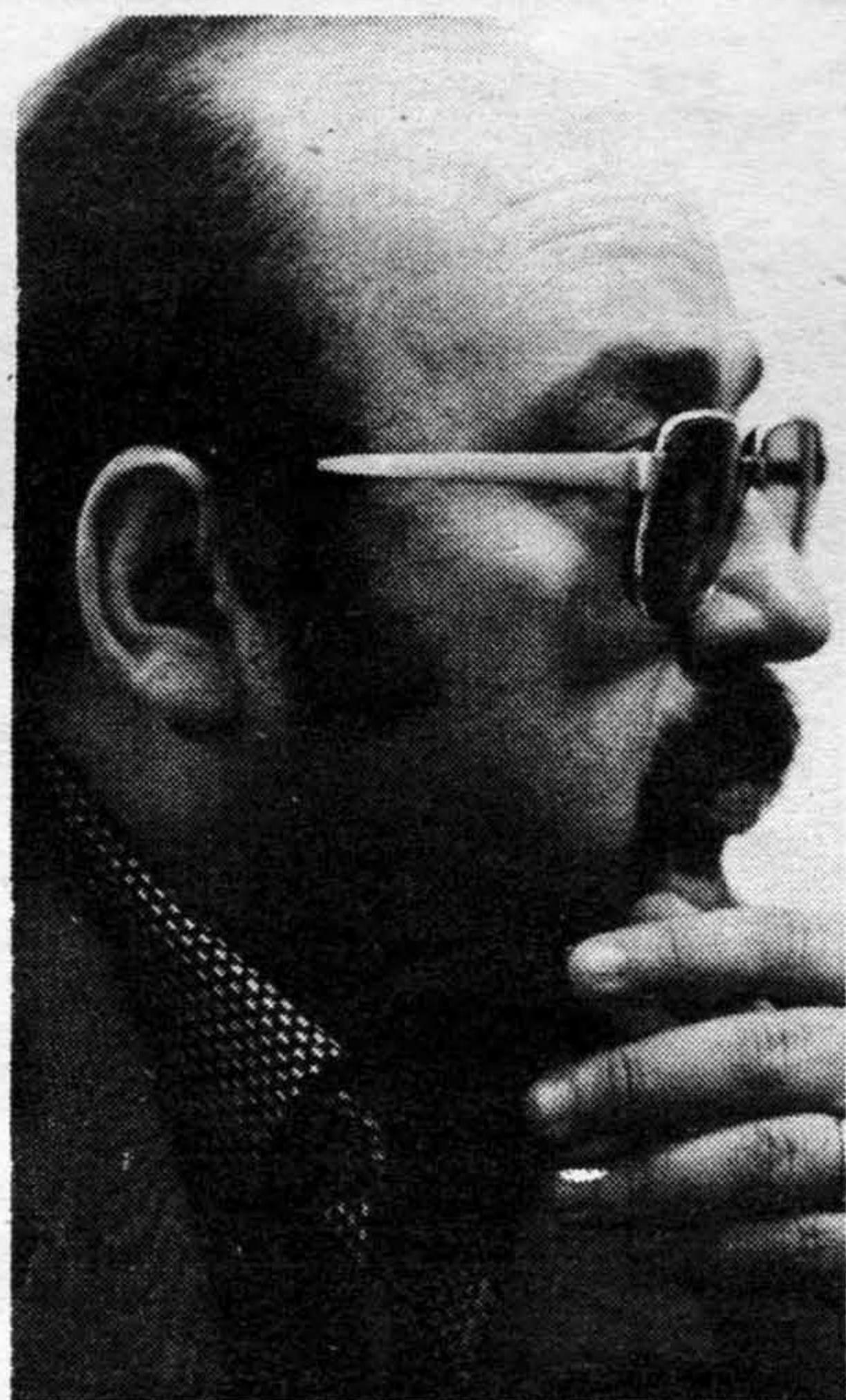

És evident que el cop del 27 de febrer no només ha ressonat pels amplificadors de la política. Els sectors de l'art i la cultura són especialment sensibles a tot allò que pugui voler dir fer passar per l'adreçador la llibertat d'expressió.

D'aquesta complexa problemàtica, que TREBALL ja ha tractat en números anteriors, en parlem amb membres de la comissió de cultura del PSUC. Amb el seu responsable, Manuel Vázquez Montalban, amb Tomàs Delclòs i Carles Duran, del sector del cinema, i amb Jaume Melendres, del sector de teatre.

Vázquez Montalban, Tomàs Delclòs, Carles Duran i Jaume Melendres, membres de la comissió de cultura del PSUC (Fotos Jordi Morera)

Cap a la creació d'una consciència democràtica

Els intel·lectuals i el cop d'Estat

Vázquez Montalban.— Després del cop, l'estratègia de catalanisme popular i de reconstrucció nacional de Catalunya, a través de la búsqueda d'una cultura nacional-popular, esdevé objectiu primordial, i col·locant, en el seu camí, allò que passa a primer pla després del cop: la creació d'una autèntica consciència democràtica. Des de les perspectives individuals de cada professional de la cultura, com de les col·lectives, la primera sorpresa és el silenci total de les institucions culturals al respecte. Cal explicar què significa el feixisme: eixò és tan cultura com saber qui era Guerau de Liost.

Tomàs Delclòs.— Per a qualsevol sector cultural, la constatació de la realització fracassada del cop implica, no una censura administrativa, però sí la tornada a mecanismes d'autocensura, que no són aparatosos sinó discrets, però que rebaixen el sostre del que es pot dir. És un mecanisme discret i que no provoca enfrontaments amb les institucions, però és, en canvi, molt efectiu.

Carles Duran.— Fins ara no hi ha hagut censura oficial, però és una opinió subjectiva que efectivament hi ha hagut un retrocés per l'autocensura, que ara és més forta i també pot haver-hi, al camp del cinema, una demanda de pel·lícules amb una problemàtica lleugera.

Vázquez Montalban.— També

hem de parlar de l'ofensiva lingüística. Hi ha aquell manifest d'intel·lectuals que té la coincidència que va sortir publicat el 26 de gener, dia de l'"alliberament" de Barcelona per les tropes franquistes, a més a més, al "Diario-16", que havia publicat un editorial del seu director, després del cop del Tejero, on es deia que Pujol tenia actituds delirants, que és el que menys li quadra. Tot plegat ha col·locat a la defensiva els avenços culturals en aquests terrenys, i les autoritats de la Generalitat també s'hi han col·locat, acceptant un diàleg inútil sobre un manifest que només podia provocar. I vénen inspectors a veure el "genocidi" del castellà a la Universitat de Barcelona... Jo crec que, sense el cop, aquesta situació no s'hauria produït, ni tampoc aquesta reacció defensiva a la llum de gas, de pressió psicològica.

Jaume Melendres.— Sobre l'autocensura, jo he de dir que, en el meu cas, he tingut aquest reflex escrivint coses aparentment innòcues.

TREBALL.— Fa pocs dies va sortir a "El País" un comunicat-manifest signat per diversos intel·lectuals i artistes. És com si hom tornés a arxivades formes de contestació... Potser altre cop al testimonialisme d'aquests sectors. Al vostre parer, ¿què és el que es pot fer ara, des de la vostra perspectiva?

Vázquez Montalban.— Les institucions han assumit la resposta al cop, però no així la creació d'una consciència democràtica de rebuig al colpisme, i es nota pànic al fet que la mobilització popular pugui donar suport al que s'està fent. Ve a ser un "que ningú no es mogui per defensar la democràcia".

Carles Duran.— I la passivitat ho agreuja tot. Hi ha coses que recorden el franquisme, coses que van entrant lentament. I a més a més hi ha com un fre a les forces d'esquerra. Fa dos anys tenies llibertat absoluta, ara la tens però estàs condicionat per forces ocultes.

Vázquez Montalban.— I ara es parla d'una llei de premsa aparentment dirigida contra publicacions parasediciosos, però que també serà un instrument de control dels mitjans de comunicació, molt perillós. I aquesta sessió del Parlament a porta tancada, informant del cop, sense tenir en compte que un dels instruments per parar el cop van ser precisament els mitjans de comunicació... I aquestes lleis per a defensar la democràcia em recorden

aquella dita catalana del "de tant que t'estimo, t'abonyego".

Carles Duran.— A mi em preocupa la passivitat de les esquerres davant d'aquestes lleis.

TREBALL.— Però, en concret, ¿quin creieu que és el vostre paper de cara a la defensa de la democràcia?

Vázquez Montalban.— Primer mobilitzar les institucions, que per això hi són. Si no fos així, les esquerres haurien d'assumir un paper utilitzant qualsevol plataforma de lluita ideològica contra el feixisme i l'atonia política. Però de moment, el nostre paper, insisteixo que és de proposar als altres que organitzin coses: una comissió de cultura és consultiva i no operativa.

Jaume Melendres.— Jo crec que la mobilització dels intel·lectuals no és només signar manifestos, sinó que siguin actius en la seva creació artística des del punt de vista de lluita ideològica. Això s'havia oblidat en els últims temps, però el cert és que hi ha un combat ideològic en el

qual nosaltres hi entrem de manera decidida. I l'important és la incorporació d'aquesta consciència de lluita ideològica en l'obra dels intel·lectuals i dels artistes. És una forma més silenciosa però que, a la llarga, pot conduir a canviar les coses. Abans tothom estava convençut que l'intel·lectual podia contribuir a canviar el món, però això s'ha arribat a oblidar en l'últim període. Jo continuo creient que és veritat i aquesta és la responsabilitat que demanaria en general.

TREBALL.— I la comissió de cultura del PSUC, com a tal, no pot engegar iniciatives?

Vázquez Montalban.— El problema és que un partit com el nostre no té instruments d'acció cultural i que ha de tenir un aparell d'aquest tipus com el té, per exemple, el PCI. Cal començar a assentar les bases d'aquest aparell. El que no pot ser el partit és un empresari cultural, però sí que ha de tenir una carcassa mínima que li permeti gestionar i organitzar actes.

A.B.

"L'hora violeta" del PSUC

Aquesta vegada, dins del món que recrea la Montserrat Roig en els seus llibres, hi ha entrat la militància comunista per via del compromís efímer de la ma-

obreria alhora. El mite em feia mal, però tampoc no pretenia que m'entenguessin. Tot estava dedicat a tu, Ferran. I no te'n vas adonar."

pág. 12 / treball / 9.4.81